

Protokół z XII posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027
25 września 2024 r., Toruń

ROZPOCZĘCIE POSIEDZENIA

Posiedzenie Komitetu Monitorującego otworzył Przewodniczący Komitetu – Pan Jan Szyszko, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. W spotkaniu uczestniczyli członkowie, obserwatorzy, przedstawiciele KE (w formule online) oraz osoby na zaproszenie przewodniczącego Komitetu. Porządek posiedzenia stanowi załącznik nr 1. Lista osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik nr 2.

STAN REALIZACJI PROGRAMU FENIKS

Pan Jan Szyszko, Przewodniczący KM, podkreślił, że wdrażanie FEnIKS nabiera tempa, umowy o dofinansowanie zostały już podpisane dla projektów z każdego sektora wspieranego w ramach FENIKS – są wśród nich strategiczne inwestycje transportowe, projekty w zakresie energii, ochrony środowiska, ale też kultury i zdrowia. We wszystkich tych obszarach wkrótce po zakończeniu realizacji projektów można się spodziewać realnych korzyści oraz wymiernych efektów interwencji środków unijnych.

Zwrócił uwagę, że bardzo istotne jest przeprogramowanie funduszy i dostosowanie ich do bieżących wyzwań związanych z trudną sytuacją związaną z powodzią. Wskazał na potrzebę przekierowania środków w ramach FEnIKS na odbudowę terenów popowodziowych oraz na działania odpornościowe przeciwdziałające przyszłym zagrożeniom na terenie całego kraju.

Pan Jarosław Orliński, Dyrektor DPI, MFIPR, omówił postęp realizacji Programu. Dzięki wspólnemu wysiłkowi beneficjentów i instytucji zaangażowanych we wdrażanie FEnIKS ogłoszone zostały już 82 nabory wniosków, na łączną kwotę dofinansowania UE ponad 75 mld zł. Instytucje przyjęły od wnioskodawców 921 wniosków o dofinansowanie, spośród których dla 101 podpisano już umowy o dofinansowanie. Łączna wartość dofinansowania UE dla tych inwestycji to 14,3 mld zł.

Pani Oksana Zikuna, koordynatorka FEnIKS w KE, przekazała wyrazy solidarności w związku z powodzią na południu Polski. Potwierdziła, że planowane jest przesunięcie środków z funduszy polityki spójności dla państw członkowskich UE dotkniętych powodzią. To są pieniądze, z których będzie można skorzystać na preferencyjnych warunkach.

Pani Oksana Zikuna zwróciła uwagę na znaczny postęp w realizacji FEnIKS, podkreśliła konieczność utrzymania wysokiego tempa we wdrażaniu, zwracając uwagę, że jest ono nieco wolniejsze niż w ubiegłej perspektywie finansowej.

Prezentacja IZ FEnIKS stanowi załącznik nr 3.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DLA DZIAŁANIA 7.1 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej

- typy projektów:
 - Rozwój infrastruktury kultury (zabytkowej i niezabytkowej) (obszar 1)
 - Ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego (obszar 2)

Pan Przemysław Niedźwiecki, Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich w MKiDN, przedstawił prezentację dotyczącą planowanych zmian w specyficznych kryteriach wyboru projektów dla działania 7.1.

Proponowane zmiany były bezpośrednio związane z wynikami przeprowadzonej ewaluacji kryteriów i systemu wyboru projektów w ramach VII priorytetu „Kultura” Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, zrealizowanej w okresie od marca do kwietnia 2024 r.

Brak dyskusji.

Prezentacja MKiDN stanowi załącznik nr 4.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DLA DZIAŁANIA 6.1 System ochrony zdrowia

- typy projektów:
 - Inwestycje w infrastrukturę, sprzęt i wyposażenie dla wszystkich trzech poziomów referencyjnych w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży:
 - inwestycje w infrastrukturę, sprzęt i wyposażenie dla II poziomu referencyjnego w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży;
 - inwestycje w infrastrukturę, sprzęt i wyposażenie dla III poziomu referencyjnego w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży

Pan Jarosław Izdebski, Przedstawiciel Departamentu Oceny Inwestycji w MZ, przedstawił prezentację dotyczącą przyjęcia specyficznych kryteriów wyboru projektów dla działania 6.1.

Prezentacja MZ stanowi załącznik nr 5.

PYTANIA/POSTULATY:

1. Pani Oksana Zikuna podziękowała za uwzględnienie uwag KE w projekcie kryteriów i wyraziła nadzieję, że nastąpi odwrócenie piramidy świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej w Polsce i środki z programu FEnIKS przyczynią się do osiągnięcia tego celu. Zgodnie z tabelą dotyczącą podziału alokacji w sektorze zdrowia w zakresie psychiatrii – 40% środków jest zaplanowane na wsparcie III poziomu referencyjnego poświęconego szpitalom, natomiast ponad 30% jest przeznaczonych na I i II poziom referencyjny. Poprosiła o potwierdzenie, że proporcje wydatków na opiekę psychiatryczną na niższych poziomach

referencyjnych (tj. Centra Zdrowia Psychicznego oraz ośrodki/zespoły środowiskowej opieki psychiatrycznej) są zgodne z założeniami reformy opieki psychiatrycznej, która zakłada m.in. odwrócenie piramidy świadczeń

ODPOWIEDZI/DYSKUSJA:

1. Pani Małgorzata Iwanicka-Michałowicz, Zastępca Dyrektora Departamentu Oceny Inwestycji MZ, wyjaśniła, że działania w ramach reformy systemu ochrony zdrowia psychicznego są realizowane w ostatnich latach i są one również ujęte w zakresie wsparcia FEnIKS. Wysokość alokacji jest zdeterminowana liczbą potencjalnych beneficjentów uprawnionych do tych naborów. W I poziomie referencyjnym (wliczając CZP dla dorosłych) aktualnie funkcjonuje ponad 600 podmiotów w Polsce, w II poziomie są 173 podmioty, natomiast w III poziomie są 33 podmioty lecznicze. Aktualny podział alokacji wynika również z faktu, że z każdym kolejnym poziomem zakres wsparcia jest bardziej kosztochłonny. Ponadto dużo zależy od liczby złożonych wniosków i zainteresowania potencjalnych beneficjentów. Jeżeli będzie bardzo duże zainteresowanie w ramach I i II poziomu referencyjnego, to jest szansa na zwiększenie alokacji w tym zakresie.

Zwróciła uwagę, że podczas posiedzenia Komitetu Sterującego ds. koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia przyjęto nie tylko kryteria wyboru projektów w sektorze zdrowia, ale również założenia naboru dla II poziomu referencyjnego wraz z kwotą alokacji. Zaznaczyła, że wsparcie w ramach psychiatrii jest dostępne również w ramach regionalnych programów operacyjnych oraz programu FERS 2021-2027. Zapewniła, że IP FEnIKS będzie na bieżąco reagować na zainteresowanie naborami i w przypadku zwiększonego lub zmniejszonego zapotrzebowania będzie rozważać odpowiednie przesunięcia alokacji w porozumieniu z IZ FEnIKS.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DLA DZIAŁAŃ 1.4 Gospodarka odpadami oraz gospodarka o obiegu zamkniętym

- typy projektów:
 - Optymalizacja gospodarki surowcami i odpadami w przedsiębiorstwach w celu realizacji założeń GOZ
 - Rozwijanie recyklingu odpadów

Pan Jarosław Dembek, Przedstawiciel Departamentu Funduszy Europejskich w MKiŚ, przedstawił prezentację o zakresie planowanych zmian w kryteriach dla ww. typów projektów oraz o zgłoszonych uwagach.

Prezentacja MKiŚ stanowi załącznik nr 6.

PYTANIA/POSTULATY:

1. Pan Jarosław Dembek poinformował, że kwestie zmiany kryteriów zostały włączone do agendy prac Grupy Roboczej ds. DNSH. W wyniku prac Grup przyjęto prezentowaną treść kryteriów, możliwą do zaakceptowania dla wszystkich stron.
2. Pani Joanna Furmaga-Stoczkiewicz, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, podziękowała za możliwość przedyskutowania kryteriów w Grupie Roboczej ds. DNSH.
3. Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS także podziękował Grupie Roboczej ds. DNSH za włączenie ww. tematu do porządku obrad, dzięki czemu możliwe było omówienie i wyjaśnienie powstałych wątpliwości w zakresie optymalizacji gospodarki surowcami i odpadami w przedsiębiorstwach w celu realizacji założeń GOZ oraz rozwijania recyklingu odpadów.

OMÓWIENIE STANU REALIZACJI PRZEGLĄDU ŚRÓDOKRESOWEGO programu FEnIKS

Prezentację dotyczącą stanu realizacji przeglądu śródkresowego programu FEnIKS przedstawił Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS.

Wskazał przy tym na konieczność ujęcia w zmianie programu (wynikającej z przeglądu śródkresowego) kwestii związanych z realizacją inwestycji na rzecz odbudowy po powodzi i odporności. Wskazał wstępny zakres proponowanych zmian, w tym także potrzebę wypracowania rozwiązań z KE (legislacja UE) i na gruncie prawa polskiego (projekt specustawy powodziowej), które przyspieszą i uelastycznią wydatkowanie środków europejskich. Poinformował o dodatkowym Komitecie Monitorującym dedykowanym przyjęciu najpilniejszych zmian w programie (jeszcze przed zakończeniem przeglądu śródkresowego), który odbędzie się jeszcze w październiku br.

PYTANIA/POSTULATY:

1. Pan Wojciech Szymalski, Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju, zaproponował formułę grupy roboczej poświęconej omówieniu zmian w programie związanych ze wsparciem obszarów popowodziowych.
2. Pan Marian Błachut, Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, podkreślił pilność zabezpieczenia środków finansowych przede wszystkim na odbudowę infrastruktury krytycznej samorządów, ale również potrzebę realizacji zadań zapobiegawczych/prewencyjnych przed katastrofalnymi zdarzeniami w przyszłości, w tym wsparcia retencji słodkiej wody.
3. Pani Joanna Furmaga-Stoczkiewicz, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, zaznaczyła, aby nie zapominać o stosowaniu rozwiązań opartych na przyrodzie oraz podniosła kwestię możliwego wpływu masowego przekierowania środków na skokowy wzrost cen materiałów budowlanych. Przyłączyła się do prośby stworzenia grupy roboczej do omawiania propozycji i ryzyk związanych z podejmowanymi w programie działaniami w zakresie kwestii powodziowych

4. Pan Jarosław Romaniuk, Związek Rzemiosła Polskiego, wskazał na potrzeby działań o charakterze profilaktycznym, w tym sporządzanie map zasobów przyrodniczych z oznaczonymi terenami zalewowymi.
5. Pan Tadeusz Rzepecki, Izba Gospodarcza Wodociągi Polskie, zwrócił się z prośbą o pomoc dla przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, w tym oczyszczalni ścieków z uwagi na ich katastrofalną sytuację na obszarach zalanych.
6. Pan Michał Szpila, Izba Gospodarcza Gazownictwa, podkreślił, że bardzo uważnie należy podejść do procedur związanych z oceną i wyborem projektów, która trwa kilka miesięcy, co w obliczu obecnej sytuacji powodziowej wymaga zmiany.
7. Pani Łucja Kucmin Węglarczyk, Fundacja „My Pacjenci”, wyraziła obawę o rodzaj wybieranych rozwiązań oraz o to czy środki interwencyjne nadal będą objęte dotychczasowymi zasadami, w tym m.in. zasadą DNSH. Wskazała na potrzebę wyciągnięcia wniosków z ostatnich wydarzeń.
8. Pani Marta Wiśniewska, Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju, zaapelowała by modyfikując program, zabezpieczyć infrastrukturę przed narażeniem jej na kolejne powodzie na tych samych obszarach.
9. Pan Jarosław Podsiadło, Unia Miasteczek Polskich, wskazał, że oprócz odbudowy ważna jest prewencja, w tym zapewnienie infrastruktury krytycznej. Kryteria dotyczące wielkości miast ograniczają możliwości wsparcia, a długość prac związanych z przygotowaniem map zalewowych powoduje, że często są one już nieaktualne.

ODPOWIEDZI/DYSKUSJA:

Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS, poinformował, że środki nie będą skierowane tylko na odbudowę, ale także na zapewnienie bezpieczeństwa (odporności), nie tylko w gminach dotkniętych powodzią. Wskazał na konieczność szybkiego działania i wykorzystania grup i komitetów już istniejących. Przedstawił postulaty MFiPR na rzecz zmian przepisów unijnych w kierunku uelastycznienia i przyspieszenia zmian w programach. Poinformował o uzyskanej zgodzie KE na zastosowanie odstępstw co do trwałości projektów z uwagi na działanie siły wyższej, tak jak to miało miejsce po powodzi w 2010 r. Przekierowane na nowe obszary środki muszą być szybko wykorzystane, także w kontekście potrzeby zapewnienia certyfikacji. Zapewnił, że IZ FEnIKS podejmuje maksymalne wysiłki by wykorzystać efektywnie dostępne w programie środki.

Prezentacja stanowi załącznik nr 7.

PROJEKTY Z ZAKRESU GOSPODARKI WODNEJ planowane do realizacji przez PGW Wody Polskie w ramach działania 2.4

Prezentację dotyczącą projektów z zakresu gospodarki wodnej planowanych do realizacji przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w sektorze środowiska w ramach

działania 2.4 *Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie klęskom i katastrofom* FEnIKS2021-2027 przedstawił Pan Marcin Puchała, Przedstawiciel PGW Wody Polskie.

PYTANIA/POSTULATY:

1. Pani Marta Wiśniewska, Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju, w odniesieniu do przedstawionych na prezentacji projektów z zakresu wodnego śródlądowego (działanie 5.7 FEnIKS), zapytała o ich ocenę zatwierdzonymi przez KM nowymi kryteriami wyboru. Zasugerowała, że w obecnej sytuacji zasadna może być weryfikacja i przegląd pierwotnie zidentyfikowanych projektów przeciwpowodziowych i renaturyzacyjnych proponowanych do dofinansowania w FEnIKS.

ODPOWIEDZI/DYSKUSJA:

1. Pan Tomasz Wydra, CUPT, wyjaśnił, że wnioski o dofinansowanie wymienionych w prezentacji projektów w ramach działania 5.7 nie zostały jeszcze złożone. Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS, zwrócił uwagę, że projekty te były przedmiotem przeglądu przez Inicjatywę JASPERS.

Prezentacja stanowi załącznik nr 8.

KRYTERIA DLA OSTATECZNYCH ODBIORCÓW WSPARCIA w postaci instrumentów finansowych w obszarze źródeł wysokosprawnej kogeneracji

Informację dotyczącą kryteriów dla ostatecznych odbiorców wsparcia w postaci instrumentów finansowych w obszarze źródeł wysokosprawnej kogeneracji przedstawił Pan Łukasz Jaworski, Przedstawiciel Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Brak dyskusji.

Prezentacja stanowi załącznik nr 9.

SPRAWY RÓŻNE i podsumowanie posiedzenia

1. Pan Wojciech Szymalski, Fundacja Instytut na Rzecz Ekorozwoju, zwrócił uwagę na przesłane członkom Komitetu podsumowanie spotkania ws. uproszczeń dokumentacji aplikacyjnej w ramach programu FEnIKS, które odbyło się 30 lipca 2024 r. Zachęcił do podzielenia się opiniami nt. uproszczeń i zaprosił do kontaktu. Podzielił się również dobrą praktyką, zaobserwowaną w innym KM, gdzie Instytucja Wdrażająca po każdym konkursie publikuje statystykę kryteriów horyzontalnych, których spełnienie sprawiało przedsiębiorcom najwięcej problemów.
2. Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS, wyjaśnił, że w związku z bardzo trudną sytuacją na terenach dotkniętych powodzią i wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej, zaistniała potrzeba wprowadzenia pilnych zmian w programach, których środki będą mogły być wykorzystywane na niwelowanie negatywnych

skutków wystąpienia powodzi. W programie FEnIKS zaplanowano działania dla obszarów dotkniętych powodzią oraz działania odpornościowe dla wszystkich regionów. Aktualnie trwa analiza potrzeb i możliwości zaangażowania środków programu w poszczególnych obszarach interwencji.

3. Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS, poinformował, że w październiku odbędzie się dodatkowe posiedzenie KM FEnIKS. Uprzedził, że IZ FEnIKS będzie prosić członków Komitetu o szybszą reakcję na materiały będące przedmiotem obrad, tzn. komunikowanie stanowiska i przesyłanie ewentualnych uwag do dokumentów w krótszym czasie niż przysługujące 10 dni roboczych. Pozwoli to Instytucji Zarządzającej na odniesienie się do uwag przed posiedzeniem Komitetu
4. Pan Dyrektor Jarosław Orliński, IZ FEnIKS, zaprosił wszystkich uczestników posiedzenia na uroczystą kolację i do odwiedzenia dwóch inwestycji zrealizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w sektorze kultury: projektu *Centra Innowacyjnej Edukacji (tzw. Minikoperniki)* oraz projektu *Młyn Kultury*.

PRZYJĘTE UCHWAŁY – ZAŁĄCZNIK NR 10

Uchwały przyjmowane są zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków – **kworum wynosi 23 osoby**.

UCHWAŁA NR 12/2024 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przyjęcia zmian w specyficznych kryteriach wyboru projektów dla działania 7.1 typ projektu: Obszar 1 Rozwój infrastruktury kultury (zabytkowej i niezabytkowej) oraz dla działania 7.1 typ projektu: Obszar 2 Ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego.

- w głosowaniu wzięły udział 32 osoby uprawnione do głosowania, za przyjęciem 31, 1 osoba wstrzymała się od głosu

UCHWAŁA NR 13/2024 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przyjęcia specyficznych kryteriów wyboru projektów dla działania 6.1 System ochrony zdrowia w zakresie wsparcia Centrów Zdrowia Psychicznego dla II poziomu referencyjnego w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (typ projektu: inwestycje w infrastrukturę, sprzęt i wyposażenie dla wszystkich trzech poziomów referencyjnych w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży) Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

- w głosowaniu wzięły udział 32 osoby uprawnione do głosowania, za przyjęciem 32

UCHWAŁA NR 14/2024 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przyjęcia specyficznych kryteriów wyboru projektów dla działania 6.1 System ochrony

zdrowia w zakresie wsparcia infrastrukturalnego Ośrodków Wysokospecjalistycznej Całodobowej Opieki Psychiatrycznej dla III poziomu referencyjnego w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży (typ projektu: inwestycje w infrastrukturę, sprzęt i wyposażenie dla wszystkich trzech poziomów referencyjnych w opiece psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży) Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

- w głosowaniu wzięły udział 33 osoby uprawnione do głosowania, za przyjęciem 33

[UCHWAŁA NR 15/2024](#) Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przyjęcia zmiany specyficznych kryteriów wyboru projektów dla działania 1.4 (typ projektu: Optymalizacja gospodarki surowcami i odpadami w przedsiębiorstwach w celu realizacji założeń GOZ) Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

- w głosowaniu wzięły udział 32 osoby uprawnione do głosowania, za przyjęciem 32

[UCHWAŁA NR 16/2024](#) Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 z dnia 25 września 2024 r. w sprawie przyjęcia zmiany specyficznych kryteriów wyboru projektów dla działania 1.4 (typ projektu: Rozwijanie recyklingu odpadów) Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

- w głosowaniu wzięły udział 33 osoby uprawnione do głosowania, za przyjęciem 33

ZAŁĄCZNIKI:

1. Porządek posiedzenia
2. Lista uczestników XII posiedzenia KM FEnIKS 2021-2027
3. Prezentacja Instytucji Zarządzającej FEnIKS
4. Prezentacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (działanie 7.1)
5. Prezentacja Ministerstwa Zdrowia (działanie 6.1)
6. Prezentacja Ministerstwa Klimatu i Środowiska (działanie 1.4)
7. Prezentację Instytucji Zarządzającej dot. stanu realizacji przeglądu śródkresowego programu FEnIKS
8. Prezentacja PGW Wody Polskie dot. projektów z zakresu gospodarki wodnej
9. Prezentacja Ministerstwa Klimatu i Środowiska dot. kryteriów dla ostatecznych odbiorców wsparcia w postaci instrumentów finansowych w obszarze źródeł wysokosprawnej kogeneracji
10. Przyjęte uchwały